REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 15. Brașov, Sâmbătă 19 Ianuarie (1 Februarie) 1908.

Progresul nostru.

Progresul popoarelor constă din formațiunea unei societăți organizate astfel, ca în urma organizațiunei sale proprie, societatea să ajungă în biruința mijloacelor de existență și de desăvârșire materială și intelectuală. Regresul popoarelor se manifestă prin lipsa de organizațiune proprie a acelor popoare. Când un popor este îngenunchiat spre a-și pleca spinarea sub jugul străin, se începe desorganizarea sa. Când un popor este silit a satisface necesitățile economice prin împrumuturi, asemenea sufere un proces de desorganizațiune. In casul întâi zicem, că și-a perdut neatârnarea politică, în al doilea, că și-a jertfit neatârnarea materială.

Prin urmare *viața națiunilor nu este altceva decât o continuă afirmare proprie spre proprie organizațiune, și e foarte firesc, că la noi progres adevărat nu va fi până ce nu vom avea conștiința datorinței noastre celei mai înalte de a contribui cu toate puterile noastre la acea organizațiune ce timpurile o pretind mai cu seamă. Astfel progresul nostru actual va fi organizațiunea partidului național.*

Avem o mare societate românească, care însă nici când nu a avut organizațiunea sa proprie, nici politică, nici economică. Urmarea a fost lipsa de unitate spirituală, lipsa de înaintare pe terenele: politicei, agriculturei, industriei și comerciului. *Și în fine ca urmare fatală, lipsa unei vieți luminoase, energice și intelectuale românești, pe aceste întinse plaiuri ale noastre.* Am ajuns deci acolo, încât am fost așa-zicând dărâmați.

Dărâmați cum suntem azi până în temelii, la toate intemperiile — vremurilor expuși, simțind în oasele noastre frica omului desarmat în fața briganților, văzându-ne părăsiți de unii și luați la mir de alții, *sentimentul conservărei de sine singur nu e îndestulitor ca să realizăm un progres care să lecuiască corpul național schingiuit și care să reintegreze funcțiunile organismului reînviat național.*

Trebuie ca afară de instinctul conservărei de sine să dăm ascultare și vocilor intime ale conștiinței noastre. Trebue să ascultăm gemetele sale, dar și părerea de rău ce străbate azi din adâncimile conștiinței noastre românești, pentru păcatele noastre ce au format o dură piedecă în progresul nostru cel adevărat: în organizarea sănătoasă a neamului românesc. Să ne aducem aminte de cuvintele prețioase ale lui Simeon Bărnuțiu, cum spunea generației dela 1861, că „Românii au sentiment național, dar acesta încă nu e destul“. Și cred firm, că dacă ar trăi Bărnuțiu și ar vedea azi dorința mare pentru organizarea nestrămutată și adâncă a partidului nostru național, ar adauge către acele cuvinte însemnate, că: „ei mai înainte de toate trebue să fie organizați, căci sentimentul național are lipsă de o armată organizată pentru ca să se afirme în creațiuni mari politice, economice, industriale, comerciale etc.

Dacă este adevăr necontestat că valorositatea este conștiința puterei spirituale ori fizice, și dacă tot așa evident este că conștiința unei puteri numai prin exercițiul ei se naște, e lucru tot așa pozitiv că *conștiința forței politice se obține singur numai prin exercițiul însușirilor politice.* Atât de mare adevăr este acesta încât vedem formațiunea de state nouă în tot locul unde un popor a avut îndrumarea etică spre exercițiul puterilor sale politice. Prin exercițiul acestor puteri se câștigă adevărata valoare politică, și prin urmare munca organizată politică este condițiunea a toată fericirea obștească. Este condițiunea cea dintâiu și cea mai superioară, deoarece ea are puterea elementară exclusivă de a delătura piedecile ce se pun în calea libertății și vieții naționale. Singur organizațiunea națională, exprimă ce poate o mulțime imensă de oameni, adecă singur prin ea ne putem impune și putem întra ca o forță distinctă și gigantică în lupta de ciclopi a națiunilor politicește educate deja. Căci toate aceste națiuni organizate politicește râvnesc la resturile popoarelor dărâmate. Ba încă nici nu așteaptă în cruda lor lăcomie ca să fie demolată o clădire politică și deja se și prezentă fiecare cu pretenziunile sale speciale la lăsământul bolnavului ruinat.

Să ținem dar firm la convingerea cea sănătoasă, că *progresul nostru nu este decât organizațiunea noastră* și prin aceea că ne vom ști organiza în timpul cel mai scurt, cu mic cu mare, prin aceea că *ne vom îndrepta toate voințele noastre spre a pune temelii cât de adânci în țărănimea noastră acestei funcțiuni vitale politice, să ne afirmăm ceeace suntem: un popor născut pentru viața de stat, având putere etică de stat alcătuitoare și spirit politic propriu.*

Să întemeiăm viața partidului național astfel organizat pe adevărurile mari politice. Ântâiul adevăr se cuprinde în cuvintele istorice ale lui Mirabeau: *Ou la patrie ne doit rien, on ne lui doit rien, parceque les devoirs sont réciproques* („unde patria nu datorește nimic, omul nu-i este dator cu nimic, fiindcă datorințele sunt împrumutate“.) Al doilea adevăr este, că numai acea națiune poate înainta unde se dă teren educațiunei politice și unde prin urmare are putere de a crea caractere. Fără de caractere nu se poate nici o reformă de stat, nici o reformă socială, nici progres intelectual și material.

Să întemeiăm viața internă a partidului, organizat pe maximele: interesul mai mic trebue să dea loc interesului mai mare; să ne judecăm și să ne purtăm unul față de celalalt că membrii ai partidului cu cea mai severă imparțialitate și cu o superioară bunăvoire.

In sfârșit să propagăm în tot locul secretul cel mare a mărirei naționale ce nu este nimic altceva decât *boicotarea radicală din șirurile noastre a gelusiei, vanității, individiei, mândriei, toropelei și lipsei de gândire, cari toate sunt piedecele prevederei.*

Ar fi încă de adaus că scopuri mari complexe ca și a partidului nostru național organizat, numai cu individualități progresiste se pot atinge. La formațiunea acestor individualități mai mult poate contribui cultura istoriei în sens evolutiv, fiindcă aceasta înseamnă judecarea trecutului și desvoltarei naționale în congruență cu idei mari și cu adevăruri de cea mai înaltă concepțiune.*)

Dr. Cassiu Maniu.

*) Autorul a mai desfășurat în ziarul nostru principiile ce crede, că trebue să ne conducă la organizarea — mai bine zis — la reorganizarea partidului nostru noțional. Aceste principii sunt sigur cele adevărate — de aceea și aplicarea lor trebue se se face pe baza adevărată. — Red.

Din Croația. Organul partidului radical sârb a publicat un comunicat, conform căruia între Ban și partid s'a realizat o înțelegere. Kraszojevics împreună cu 3 membrii ai conducerii partidului au vizitat zilele acestea pe Banul, înaintea căruia Kraszojevics a desvoltat programul partidului; a spus între altele, că după concepțele partidului radical sârb, numirea noului Ban stă cu totul pe baze legale. Ce privește programul însuși, el cuprinde multe ce sunt în consonanță cu punctul de vedere al Banului; adevărat că programul Sârbilor radicali s'a făcut pe baze cu mult mai largi, dară Banul conform planului său nu-i va împedeca în nizuințele lor de a-și ajunge scopul în chestia sârbească precum și în altele. Ce privește pragmatica de serviciu, radicalii sârbi și-au exprimat convingerea, că această întrebare se poate și trebue deslegată numai în delegațiile regnicolare.

Studenții universitari și-au primit pedeapsa (!) dela comanda militară pentru purtarea arătată când cu primirea noului Ban, bar. Rauch. Comanda militară adecă a oprit muzica militară de a mai cânta cu ocaziunea balurilor universitarilor.

Fostul Ban croat Dr. Rakodczay a fost numit de Majestatea Sa — după cum se anunță — de președinte al tablei septemvirale (curtea de cassație). Inainte de a fi numit Ban al Croației el a funcționat în calitate de președinte al tablei (curții de apel).

Demonstrații slave la Cernova. Ziarele maghiare anunță, că Slovacii din Cernova organisează noui demonstrații (?) politice. Dumineca ei se adună în fața bisericei, unde în loc de a face rugăciuni cântă cântece naționale slave. In urma experiențelor făcute cu prilejul măcelului din Cernova, autoritățile conform instrucțiilor primite din partea fișpanului se poartă însă cu mult tact. Pentru moment autoritățile nu se amestecă (!) în demonstrațiile Slovacilor din Cernova.

Alegerea de deputat din Trencin. Deputații slovaci din clubul naționalist au ținut zilele aceste o ședință, în care s'au ocupat cu cestiunea mandatului din Trencin. Având în vedere, că în Trencin nu sunt atâția alegători slovaci, cari să asigure isbânda unui deputat slovac naționalist, s'a luat hotărârea, că nu vor pune candidat. Ce privește candidatura lui Stur, care a pășit cu program afară de partide, deputații slovaci au hotărât, că naționalitățile sunt gata să-l sprijinească, dacă se va declara de aderent al votului universal și va lupta în interesul esecutării legii naționalităților.

Baronul Beck asupra înțelegerei dintre naționalități. Primul ministru austriac baronul Beck a ținut alăltăieri un lung discurs în comisiunea bugetară a parlamentului austriac. Baronul Beck a făcut următoarele declarații cu privire la înțelegerea dintre naționalitățile austriace. In această chestiune guvernul a dat până acum în dese rânduri explicații, și chestiunea nu va putea fi rezolvită decât atunci când raporturile dintre naționalități vor fi bine studiate. Sper că voiu putea prezenta în scurtă vreme lucrări, cari să fie încoronate de succes și sper că factorii conducători mă vor sprijini în străduința mea. Nu mă dau înapoi în fața muncei, dar drumul spre Golgota nu-l fac și nici nu am plăcerea de-a mă lăsa crucificat pe crucea înțelegerei dintre naționalități. Un asemenea sacrificiu e de nici un folos și în calitatea de prim ministru mă simt destul de bine, ca să nu doresc o moarte prematură și dureroasă.

Nemulțumirea creștinilor sociali contra guvernului austriac. Din Viena se anunță, că în locuința primarului Lueger s'au întrunit alaltăeri membrii comitetului partidului creștin-social precum și acei ai fracțiunei parlamentare. Obiectul conferenței a fost atitudinea de luat față de guvernul Beck. Se știe că, de multă vreme, în sânul partidului creștin-social s'au manifestat nemulțumiri față de guvernul baronului Beck. Aceasta din cauză că tocmai prin întrarea a doi membri ai partidului în guvern, partidul se vede paralizat în acțiunea sa. Afară de aceasta, pe când înainte vreme intervențiunile membrilor partidului pe lângă guvern erau uneori luate în seamă, acum succesul acestor intervențiuni e nul. Partidul creștin-social crede însă, că trebue să guverneze prin sine însuși și de aceea a hotărât să aibă o explicație cu baronul Beck, căruia îi va cere să dea creștinilor-sociali în guvern locurile, la cari au dreptul în urma numărului lor.

Partidul creștin-social va pretinde deci un al treilea portofoliu și anume pe acel al justiției, și dacă baronul Beck va refuza aceasta, partidul se va retrage din maioritatea guvernamentală și va căuta să obție drepturile sale pe altă cale.

Din camera română.

Desbaterea proiectului pentru despăgubiri.

In ședința de Mercuri a camerei române dl Anton Carp, ministru de domenii, a depus proectul de lege pentru *înființarea casei rurale*. S'a intrat apoi în ordinea de zi luându-se în desbatere proectul pentru ușurarea agricultorilor de daunele suferite în timpul răscoalelor. Prin noul proiect se prevăd 15 milioane de lei pentru despăgubirea daunelor suferite.

Incepându-se discuția generală Take *Ionescu* spune, că nimeni nu va fi contra principiului de a despăgubi pe cei prejudiați la răscoale. Proiectul cu care vine însă guvernul, lasă de dorit: mai întâi fiind că prin proiect se stabilește o sumă în care trebue să se cuprindă toate pagubele. A doua lacună e clasarea pagubelor. Oratorul vede în această lege ceva mai mult de cât restabilirea economică națională. Revolta din Martie trecut, a fost o crâncenă luptă de clase. Țăranii au dat foc caselor proprietărești pentru ca aceștia să nu se mai întoarcă înapoi. Statul în împrejurarea actuală va face o operă de ordine socială și politică.

Prin urmare nu e drept ca despăgubirile să se mărginească la o sumă hotărâtă mai dinainte. Comunitatea trebue să sufere paguba suferită de fiecare devastat, pentru ca astfel să se stabilească echilibrul social. E în interesul țării ca proprietarii să se stabilească la țară. Asta ar fi o operă de civilizare. Să le dăm deci putința proprietarilor de a se stabili la țară. Despăgubirile ce se vor da trebue să fie largi și să se dea în mod egal fără clase și fără categorii.

Dl C. *Stoicescu*, spune că suma de 15 milioane e cu totul insuficientă.

Dep. *Iorga* spune că dacă e vorba să se ridice chestia răscoalelor, apoi aceea chestie trebue să fie considerată din toate punctele de vedere. Noi vorbim aci de proprietarii păgubiţi fără a ţine seamă de *ţăranii scoşi şi împuşcaţi la marginea satelor*. Dacă vorbim de despăgubirile ce se cuvine a se da proprietarilor, apoi trebue să ştim să pedepsim şi pe acei cari au comis cruzimi inutile la răscoală şi să *despăgubim şi familiile ţărăneşti nu mai puţin păgubite*.

Declară că nu va vota proiectul aşa cum se prezintă, căci nu vrea să favorizeze pe arendaşii din nordul Moldovei şi pe ceilalţi arendaşi şi proprietari cari au fost cauzele adevărate ale sângeroaselor evenimente din Martie trecut.

Dl N. T. *Popp* spune să se facă constatări şi să se plătească despăgubirile

Dl *Christopol* cere ca ţifra despăgubirilor să se ridice la cel puţin 20 milione.

Ministrul *Costinescu* răspunzând antevorbitorilor spune că dl Take Ionescu vede în această lege o operă de satisfacere a solidarităţii sociale. D-sa cere o cotă fixă de despăgubiri, care să se împartă egal la cei despăgubiţi. Apoi în proectul nostru a domnit ideia de dreptate socială. Drept e să dai aceiaşi despăgubire ţăranului, căruia arzându-i bordeiul i s'a distrus întreaga avere, şi marelui proprietar, căruia i-a ars câteva magazii fără importanţă? Desigur că aceasta n'ar fi nici decum cu dreptate. Ca atare aşi preferi să sufer orice atacuri decât să săvârşesc o asemenea nedreptate.

In Belgia în împrejurări similare nu s'au dat despăgubiri proprietarilor bogaţi, cari n'aveau nevoe de ajutoare. Dar noi vom pace socială şi de aceea nu vom merge aşa departe, dar nu vom tolera ca cei săraci să fie nedreptăţiţi.

In colonia germană Herero din Africa în împrejurări identice despăgubirile s'au dat tot pe bază de gradaţii, deşi era vorba de nişte coloni transportaţi din patria lor pe pământ străin. Şi în Germania ţifra a fost fixată la 12 milioane mărci şi scopul acordărei despăgubirilor a fost restabilirea gospodăriei prejudiţiate.

Noi când am fixat suma de 15 milioane, credeţi că am procedat fără nici un calcul? Nici de cum, ba din contră, ne-am bazat pe constatările ce le-am făcut mai dinainte. Sunt printre cei păgubiţi, cari s'ar ridica din ruina în care au căzut primind 40 la sută din perderi, pe când alţii nu se pot ridica decât cu 70 la sută. Cum voiţi deci ca să dăm despăgubirile egal? Apoi, bine spunea d-l Iorga. Trebue să dăm ajutoare şi familiilor, cari şi-au pierdut pe copiii lor la răscoale şi cari merită să primească ajutoare.

Unii din oratori au cerut sporirea sumei de 15 milioane. Aceasta nu se poate, deoarece statul nu dispune de mijloacele financiare necesare pentru aceasta. Am promis ajutoare, le vom da. Nimeni însă nu trebue să se aştepte la o completă despăgubire. Esenţialul e să facem o împărţire cinstită pentru ca să nu se strice pacea şi solidaritatea socială.

D-l D. *Sturdza*: Răscoalele ţărăneşti au fost rezultatul unei stări deplorabile de lucruri. A fost la mijloc un rău social, care nu se poate lecui cu codul penal. Relele sociale nu se îndreaptă prin codul penal, ci prin lecuiri cum a fost legea tocmelilor agricole şi a judecătoriilor de ocoale. E o ruşine că s'a găsit un corp, care s'a ridicat contra acelei legei şi acela a fost corpul advocaţesc. In ţara aceasta şi ţăranii au dreptul să trăiască, dacă nu ca în belşug, cel puţin mai omeneşte şi sforţările noastre trebue să tinză către aceasta.

Am dat 15 milioane pentru ajutorare. S'a găsit de unii că suma e mică. Ei bine, nu vă gândiţi că ridicăm din excedentul disponibil acea enormă sumă în detrimentul cheltuelilor ce trebuiau să se facă pentru armată, învăţământ, etc.? Aceasta e cea mai mare sumă ce putem da. Dacă inzistaţi veţi fi cauza, ca ţara să meargă din ce în ce mai rău. De aceea vă cer să votaţi proiectul aşa cum se prezintă.

Se cere închiderea discuţiei şi se admite. Se votează luarea în considerare cu 49 voturi pentru şi 25 voturi contra.

Se intră apoi în discuţia pe articole a proiectului pentru acordarea ajutoarelor. D. Mărzescu propune un amendament în senzul ca să nu se dea ajutoare celor ce dispun de avere. Amendamentul se respinge. Celelalte articole se votează fără discuţie, rămânând ca votul în total să se facă în şedinţa de Joi.

Ridicarea soldei oficerilor.

Acoasta ridicare este acum la ordinea zilei. Raportorul comisiunei pentru armată a delegaţiunei ungare Ladislaus Okolicsanyi a propus ridicarea soldei oficerilor, a gagiştilor şi cadeţilor din armata comună. După ideea kossuthistă tot ce să face pentru armată este o jertfă adusă de ţară şi deci chiar după promisiunea făcută de guvernul de faţă al coaliţiei în programul său, când a venit la putere, n'ar fi admisibil ca ţara să fie îngreunată cu nouă jertfe militare. Okolicsanyi prevăzând această obiecţiune ce-o vor face mulţi dintre kossuthişti, a prezentat ridicarea soldei oficerilor aşa, ca şi când n'ar fi o jertfă nouă adusă pentru armată, ci numai o simplă cerinţă budgetară ce se impune.

Preşedintele delegaţiei ungare Bela Barabas întrebat de un ziarist ce părere are despre propunerea lui Okolicsanyi, a zis între altele:

»Mă mir foarte mult de rezoluţia ce a propus'o Okolicsanyi cu privire la ridicarea lefilor oficerilor. Mă mir, căci am vorbit cu el, mi-a spus că trebue să se înţeleagă cu Wekorle, dar însuşi a accentuat cu aceasta ocaziune că ridicarea soldei oficerilor fără de a se da nouă concesiuni naţionale e imposibilă. Şi acum vine c'o propunere ca ministru de răsboiu comun să-şi facă propunerile sale asupra amintitei ridicări de soldă în delegaţia viitoare ce se va întruni în Mai. Recunosc lipsurile oficerimei din armata comună în »mizeria ei strălucitoare« (glänzendes Elend) recunosc că şi ministrul e într'o stare de silă în ce priveşte ridicarea lefurilor oficerilor, dar tocmai de aceea cred că am trebui să ne folosim noi Ungurii de această situaţie spre a dobândi concesiuni. Nici un membru al partidului independist nu va vota pentru rezoluţia lui Okolicsanyi, ci toţi se vor depărta înainte de votare ca delegaţia să n'aducă nici o hotărâre«.

In şedinţa de eri a camerei, deputatul G. Nagy a interpelat pe guvern în cestiunea de mai sus. L'a întrebat dacă vrea să rămâe consequent faţă cu promisiunea făcută »naţiunei« în programul său. Să spune că preşedintele Justh s'a năcăjit mult, că Nagy a adus această afacere înaintea dietei, şi că amintindu-se despre ridicarea soldei oficerilor, câţiva din partidul guvernului au strigat: »s'o ridicăm«! — »N'o vom ridica«, răspunseră alţi mai mulţi tot din majoritate. De aici vom înţelege că în cele urmă guvernul va trebui să facă cum pretind cercurile militare din Viena, — şi basta.

Cronica din afară.

Deschiderea parlamentului englez. Parlamentul englez a fost deschis alaltăeri, în prezenţa părechei regale. Discursul tronului relevează că vizita perechei imperiale germane în toamna trecută a făcut o mare plăcere regelui şi reginei, iar primirea cordială făcută suveranilor de poporul englez a fost rocunoscută pe deplin şi aceasta nu poate decât să *consolideze raporturile amicale între cele două naţiuni*.

Relaţiunile cu puterile străine continuă a fi amicale. Guvernul englez şi rus, lucră în spiritul acordului încheiat cu privire la interesele reciproce ale acestor state în Persia. Afganistan şi Tibet, au putut menţine o politică pacinică cu toate complicaţiunile din Persia.

Cât despre progresele făcute prin *conferinţa dela Haga*, guvernul cercetează chestiunea înfiinţărei unei curţi de apel internaţionale şi va invita pe reprezentanţii marelor puteri maritime la o conferinţă la Londra în toamnă pentru a cădea de acord asupra punctelor principale ale legei internaţionale.

Relaţiunile populaţiunilor creştine cu musulmanii din *Macedonia* nu s'au înbunătăţit situaţiunea dă loc la grave nelinişti; marile puteri europene au convenit să supună guvernului turcesc un proect pentru îmbunătăţirea regimului judiciar în Macedonia. Guvernul englez a făcut Sultanului şi marilor puteri propuneri pentru a combate cauzele principale ale dezordinelor.

Interview cu noul prim-ministru bulgar Malinov. Noul prim-ministru Malinov a declarat într'un interview acordat unui ziarist, că noul cabinet va lua o atitudine cu desăvârşire corectă în chestia macedoneană, evitând orice politică aventurioasă, cu toată simpatia ce o are faţă de fraţii suferinzi din Turcia şi în acelaşi timp va înăbuşi cu energie ororile bandelor din Macedonia, cari abuzând de opera liberatoare o întrebuinţează pentru terorizarea fraţilor bulgari. In ce priveşte politica internă, primul ministru declară că guvernul stambulovist a fost un guvern reacţionar.

Dictatura în Portugalia. Din Lisabona se anunţă, că opinia publică se pronunţă din ce în ce mai energic în contra primului ministru Franco, care trebuie să lupte acum cu greutăţi crescânde spre a-şi menţine dictatura. Părerea generală e că situaţia actuală nu va putea dura multă vreme. Poliţia continuă cu cercetările şi perchiziţiile. Au fost interogaţi mai mulţi republicani şi disidenţi progresişti.

Numeroşi republicani au de gând să părăsească Portugalia, spre a evita neînţelegerile cu poliţia. Militarii sunt mereu supraveghiaţi de poliţie.

ŞTIRILE ZILEI.

— 18 Ianuarie v.

Jubileul Maj. Sale Monarchului. In vederea pregătirilor pentru jubileul Maj. Sale, ziarul semioficios »Abendpost« repetă dorinţa Monarchului nostru de a nu se face cu acea ocaziune festivităţi şi a se întrebuinţa banii, ce s'ar cheltui astfel, în scopuri umanitare sau de utilitate generală.

† Iulian Ianculescu. Din Lugoj ne vine trista ştire despre moartea veteranului luptător naţional Iulian Ianculescu, care a luat poate încă dinainte de 1848, la toate mişcările naţionale. Din marea adunare ţinută în 1848 pe Câmpul Libertăţii din Lugoj a fost ales delegat pentru a prezenta la locul competent durerile şi dorinţele Românilor şi la alegerea de deputat de astă primăvară din Lugoj, răzimat de baston, a venit la locul de votare, aşteptând în ger ceasuri întregi să-i vină rândul ca să'şi dee votul pentru candidatul naţional.

Eată anunţul funebrul cel primim din partea familiei răposatului:

Cuprinşi de nemărginită durere aducem la cunoştinţa tuturor consângenilor, pretinilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a mult iubitului nostru soţ, tată, socru şi bunic **Iulian Ianculescu**, *fost director de bancă, asesor la consistoriul metropolitan gr. or. rom. din Sibiiu, deputat sinodal şi congresual, membru al Asociaţiunei, etc.*, urmată după un morb scurt şi după împărtăşirea cu Sf. Taină a Cuminecăturei, în al 85-lea an al etăţii, Mercuri în 16/29 Ianuarie, 1908 la orele 5 din zi. Remăşiţele pământeşti ale scumpului defunct se vor aşeza din casa Nr. 15 strada Făgetului, spre vecinica odihnă Vineri în 18/31 Ianuarie 1908 după ameazi la orele 2, în cimitiriul gr. or. român din Lugoj. Lugoj, 16/29 Ianuarie, 1908. Ecateria Ianculescu, n. Marcovici, soţie, Aurelia Petroviciu, Cornelia Terfaloga, Alexandrina Vălean, fiice, Iulian Ianculescu, fiu, George, Veturia, Sempronia, Florica, Antonella, Aurel, nepoţi şi nepoate, Dr. Ştefan Petroviciu, Dr. Aurel Vălean, gineri.

Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Din Constanţa ni-se scrie: »In dorinţa ca toţi Românii să fie uniţi într'un cuget am luat iniţiativa noi aceştia de pe malul mării negre să înfiinţăm o secţie a »Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor«. In ziua de 2 Ianuarie c. a luat fiinţă această secţie cu următorul comitet: ca preşedinte d-l *Irimie Er. Popa* mare proprietar rural, fost preşedinte al consiliului judeţian, vicepreşedinţi d-nii Ioan *Nedoviceanu* director al Băncii Naţionale şi d-l Dr. N. *Sadoveanu* medic primar; casier d-l Irimie *Blebea* director al băncii de scont; secretar d-l Dr. George V. *Danu* profesor. Membrii: d-nii N. *Negulescu* director al gimnaziului şi d-l Gr.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cronica artistică.

Concert simfonic Enescu.

Se pare că de anul trecut, când s'a luat iniţiativa de către ministerul cultelor a creării unei orchestre simfonice a statului, gustul muzical a luat un avânt demn de cultura unui stat civilizat. Concertele simfonice ce se execută în fiecare Dumineacă sub conducerea măestrului Dinicu, sunt primite din ce în ce cu mai multă căldură de către un public număros şi ales.

Cel mai interesant concert simfonic din iarna aceasta fù cel de Dumineacă, 13 cor., în care s'au executat ultimele compoziţiuni ale genialului nostru măestru compozitor şi violinist, *George Enescu*. Venit înadins dela Paris, unde de curând a repurtat cele mai strălucite succese în interpretarea concertului postum de Mozart, acompaniat de orchestra Colonne, celebrul compozitor, montează însuşi cu orchestra ministeriului, ultimele sale concepţiuni muzicale.

O sărbătoare artistică! Sala Teatrului naţional, cerută de măestru ca având o acustică superioară aceleia a Ateneului, e plină de elita intelectuală a Capitalei. Majestatea Sa Regina, patroana artiştilor, deşi e în doliu, a ţinut totuşi să aziste atât la probă, cât şi la concert.

Cortina se ridică şi dintre culise apare figura gânditoare şi atât de expresivă a măestrului Enescu, încadrată în un păr negru, bogat, ce cade neregulat pe frunte. In sală domneşte o tăcere solemnă; măestrul ridică bagheta şi, într'un andante dulce de violla, orchestra atacă *Poema-Română*, simfonia pastorală, care fu primită în ovaţii la Paris, executată de orchestra Colonne.

Andantele duios, încredinţat instrumentelor de coarde, dă sufletului acea impresiune de linişte, pace şi singurătate, care reaminteşte vre-un unghet din pitoreştile poziţiuni locuite de neamul nostru, scăldat în razele murinde ale unui asfinţit de soare. Şi curgătorul andante descreşte, descreşte până la pianissimo în tremol al violinelor prime, pe care se înalţă în accente duioase de flaut doina, ce se aude dintre culise ca un echo îndepărtat. Şi când ultimele note ale doinei se stâng ca suspinul unui ultim regret, din orchestră cu o quartă mai jos şi susţinut în tremol de violinele secunde, îi răspunde instrumentul păstorilor frigieni, dulcele oboie. Prin o comună asociaţie de idei îţi reaminteşti versurile lui Eminescu.

„E atâta vară 'n aer, e atât de dulce zvonul !"

Dar deodată un tremolo agitat la violoncello, un sgomot surd de timpane, anunţă sosirea unei furtuni, instrumentele de coarde se agită, cele de alamă ţipă, însăşi gingaşa harfă contribue prin note cromatice la deslănţuirea furtunei; iar din culise corul societăţii »Carmen« murmură în crescendo; şi acest vocariu armonic e sublim, redând cu plasticitate acele cicloane, pe cari Schiller le admira plimbându-se cu barca pe Elba. Incetul cu încetul tunetele se depărtează, furtuna dispare şi motive de o veselie caracteristică muzicei româneşti, redau viaţa şi frăgezimea naturei după ploaie şi bucuria sărbătorească a poporului, manifestată prin danţuri naţionale. Trebuesc remarcate în final două motive de danţ, diferite ca structură ritmică şi cari combinate cu multă ingeniozitate de maestru se aud simultan. Şi serbătoarea se termină în accentele maestoase ale imnului naţional încredinţat instrumentelor de alamă, în timp ce violinele execută pe aceeaşi temă dificile variaţiuni.

Tunete de aplauze răsplătesc pe măestru; din galerie 'i se aruncă trandafiri, însăşi Majestatea Sa aplaudă cu căldură pe fericitul poet ce se înclină cu modestie.

După o mică pauză urmează două intermezzo pentru instrumente cu coarde, pline de gingăşie, terminate în pianissime aproape imperceptibile şi susţinute de armonia instrumentelor de lemn.

In al 3-lea număr se execută Simfonia în Mi bemol Major, scrisă de Enescu în 1905. Prima parte: *»Destul de vioiu şi bine ritmat«*, e caracterizată de multă vigoare şi energie. In a doua parte *»Lent«* se remarcă un duios motiv de Cello, susţinut în acompaniament discret de harfă. In a treia parte *»Vioiu şi puternic«*, iasă în relief influenţa vagneriană, care predomină întreaga simfonie. Mai toate măsurile sunt încredinţate instrumentelor de alamă, iar la sfârşit se remarcă încercarea dea reda cu multă originalitate motivul la cele 4 timpane.

Punctul culminant al acestui festival fu *Rapsodia Română*, scrisă în 1901. Motivele româneşti trecute prin prizma unei concepţiuni geniale cu acele a lui Enescu, ne dau la iveală valoarea reală şi incontestabilă a muzicei româneşti. Şi se poate spune cu obiectivitatea necesară aprecierii operelor de artă, că muzica românească are în sine comori neperitoare de neasămuite frumuseţi.

Rapsodia începe cu vechiul motiv popular *»Pasăre galbină 'n cioc«*, pe care-l intonează atât de duios clarinetto. — Acompaniamentul de harfă la acest motiv, imitând ţâmbalul, instrument popular, e de un colorit atât de viu şi întens, şi efectele orchestrale sunt atât de surprinzătoare, încât deşteaptă în imaginaţia auditorului imagini plastice ale vieţii poporului român. O lume întreagă desfăşură Enescu în Rapsodie. Chiotele de veselie, imitate onomatopeic, cu atâta plasticitate la violina solo, motive de dansur

M. *Grigoriu* comerciant. Secția numără până în present peste 300 mebrii și crește mereu. Subsemnatul ca prim inițiator al acestei înființări transmite prin organul dv. fraților noștri din Ungaria cele mai călduroase salutări. Cu toată dragostea *Dr. G. Danu.*

Dela oficiul de dare al orașului primim spre publicare următoarea »Provocare repețită«: Acei indivizi, cari au neglijat de a subșterne oficiului nostru până acuma fasiunile referitoare la darea de câștig clasa a IV-a pe anul 1908, sunt din nou provocați, sub evitarea dispozițiunilor de amendare prevăzute în lege să subștearnă amintitele fasiuni în termin de 8 zile la perceptoratul de dare orășenesc în oarele de oficiu dela 8—12 a. m. Intrelăsându-se presentarea acestor fasiuni darea se va fixa din oficiu.

Quartetul Soldat-Roeger. Cel mai renumit quartet de dame din lumea întreagă, quartetul *Soldat-Roeger*, avu aseară un succes mare înaintea unui public foarte număros. Conducătoarea quartetului, d-na *Soldat-Roeger*, care este una din cele mai celebre violiniste europene, o elevă a lui Ioachim, decorată cu mai multe medalii pentru meritele ei artistice, a pus în uimire publicul present prin măestria ei. Ea are o trăsătură de arcuș superbă, mare și sigură și o technică extraordinară, un staccato unic în felul său.

Concertul compus din 3 piese clasice: Quartetul Nr. 2 G-moll de Rössler, care s'a esecutat mai rar aici la Brașov, quartetul C-dur de Mozart și quartetul op. 51. A-moll de Brahms o frumoasă dedicație a lui Billroth toate aceste puncte în felul cum au fost executate aseară, ni-au oferit cea mai înaltă plăcere artistică. După cum să spune, numai la insistența celistei din quartet, a d-rei L. *Gärtner* fiica Brașovului nostru, care e apreciată în lumea musicală ca mare cellistă și pe care cu bucurie am salutat'o earăși în mijlocul nostru, numai la insistența ei s'a decis quartetul să concerteze și la noi în Brașov într'o seară.

Publicul a ascultat cu încordată atențiune și putem zice cu evlavie întreg programul concertului și răsplăti cu puternice și neîntrerupte aplause prestațiunile concertului acestuia distins de dame. D-rei Gärtner în special i-se făcu o primire foarte călduroasă în orașul ei natal, fiind deja la pășirea în sală frenetic și călduros aplaudată si oferindu-i-se 2 paniere mari cu flori.

»Contesa Sturza« — Tibanyi Irma. Ziarele maghiare au alarmat lumea zilele trecute, că în Budapesta a fost deținută de poliție »o contesă Sturdza« pentru înșelătorii și diferite alte aventuri. Acum a eșit însă la iveală, că frumoasa aventurieră este o damă maghiară, cunoscută foarte bine de autoritățile polițiale. Ea s'a folosit de numele »contesa Sturza« pentru a seduce autoritățile. Numele adevărat îi este însă *Freyler* Irma, s'a născut în Ungaria, vorbește perfect limba franceză, germână și engleză și obicinuește a se îmbrăca în mod foarte elegant în societate. Inainte cu câțiva ani a fost cunoscută sub alt nume, se chema Tibanyi Irma, sub care nume a fost osândită de tribunalul din Șopron la 3 ani temniță pentru excroherie și alte aventuri. Toată lumea admiră atunci genialitatea cu care și-a săvârșit aventurile. In temniță a scris un roman sub titlul: »Eu«, în care și-a descris viața și pe care l'a si edat după eliberarea ei.

Asupra invenției unui Român orb Ziarul »Corriere dela Sera«, care apare în Milan, publică un lung și frumos articol de Carmen Sylva, asupra aparatului orbului Teodorescu pentru tipărirea cărților pentru orbi. In acest articol se spune că Teodorescu lucra ca tipograf la un ziar și orbind, directorul continuă să-i plătească salariul său de 200 lei. Mai târziu directorul acestui ziar murind, orbul rămase în cea mai neagră mizerie, pentru că noul director refuză să-i mai acorde salariul. Primit în căminul orbilor, descoperi mașina pentru tipărit cărți pentru orbi.

O nouă invenție. Din Berlin se anunță că un inventator, anume Leppel, a făcut alaltăeri în fața unui public cunoscător, niște experiențe surprinzătoare cu un aparat inventat de dânsul pentru telegrafie și telefon fără sârmă. Aparatul lui Leppel este foarte simplu și e foarte ușor. Leppel vorbind de invenția lui a declarat următoarele: Sistemul meu se deosebește mult de sistemul danez al lui Pulzen. Aparatul meu e de 10 ori mai ușor ca al lui Pulsen și are nevoie de un curent mult mai mic. Prin aceasta sper, că el va căpăta o mare întrebuințare la automobile și la baloanele dirigeabile. Materii explosibile eu nu întrebuințez de loc. Intemeiându-mă pe rezultatele obținute în experințele dintre Braunschveig și Berlin, pot spera că aparatul meu va putea servi și pentru distanțe mai mari. In ce privește telefonul fără fir, deși n'am făcut încă multe experiențe, cred că în puțin timp voi putea ajunge la rezultate tot atât de bune.

Avis proprietarilor de câni. In urma ivirei unui cas de turbă poliția a dispus ca timp de 40 zile cânii să fie ținuți închiși.

Inundații și boale în Germania. Furtunile mari și moina din ultimele două zile, cari au făcut să se topească repede zăpezile, au pricinuit inundații în Germania. In Harz toate râurile s'au umflat repede. La Halle, pe râul Saale, s'a prăbușit o schelă din cauza furtunei. Patru lucrători au fost acoperiți de dărâmături. Doi au fost scoși morți, iar doi greu răniți.

In Berlin din cauza timpului schimbăcios, sunt foarte multe casuri de influență. Se socotește la 10 mii numărul bolnavilor.

Balonul militar german Zeppelin. Comisiunea budgetară a Reichstagului a acordat creditul cerut de guvern pentru cumpărarea balonului dirigeabil al lui Zeppelin.

Agravarea stărei Țarinei. Din Petersburg se anunță, că starea sănătății Țarinei pare agravată. Țarina are halucinații, cari îngrijesc mult pe cei din jurul ei. Toate încercările medicilor și ale membrilor familiei imperiale de a convinge pe Țarina să plece în Italia sau măcar în Crimeea. au rămas zădarnice. Țarina a zis că nu vrea să se despartă de soțul ei.

Greva medicilor dela spitalele din Budapesta a încetat. Directorul spitalelor Koloman Müller s'a presentat primarului orașului pentru a-i comunica demisia în scris a medicilor. Inainte ca director să fi predat însă demisiile, amândoi s'au dus la ministrul de interne, contele Iuliu Andrassy, care i-a primit imediat. El s'a declarat înclinat a satisface dorințele medicilor. Ajutorii de medici vor primi un minimum de salariu de 1200 cor. iar medicii secundari de 1600 cor. In chipul acesta criza poate fi considerată ca înlăturată.

Mari furtuni în America. De pe coasta răsăriteană a Americei de nord se anunță mari furtuni, cari au pricinuit număroase nenorociri. Mai multe vapoare s'au înecat; 24 de vapoare au fost aruncate, Luni, pe uscat. Câteva persoane au perit în timpul naufragiilor.

Măsuri contra femeilor fumătoare. Din New-York se anunță, că în urma dispoziției, prin care femeile nu mai au voie să fumeze în public, a fost arestată și condamnată o femeie care fuma pe stradă. Intrebată de ce a călcat dispoziția, femeia a răspuns că poate fuma când și unde vrea. Ea a făcut apel în contra sentinței.

Demonstrație contra lui „Gott erhalte" (Doamne ține).

Brașov, 31 Ian. n. 1908.

In ședința de alaltăeri a reprezentanței noastre orășenești s'a făcut iarăși odată după mult timp politică și încă politică kossuthistă de pe vremile regimului Fejervary. De când au ajuns la putere Kossuth și tovarășii, s'a făcut remarcabil și aici în Brașov un soiu de șovinism violent ce nu era cunoscut mai înainte. Dar să trec la obiect:

La începutul ședinței a cerut cuvânt profesorul Halász dela școala ungurească de aici, pentru a interpela pe primarul Fr. Hiemesch, pentrucă la banchetul de instalare al protopresbiterului evangelic săsesc al Brașovului, Herfurth, s'a cântat imnul poporal »Gott erhalte«, de către muzica orașului. Printr'asta au fost vătămate adânc sentimentele Maghiarilor brașoveni. Chiar muzica susținută de întreg orașul a contribuit la aceasta. Halász întreabă pe primar, dacă e înclinat a face ca pe viitor să nu se mai întâmple astfel de lucruri.

Primarul Fr. Hiemesch, surprins de aceasta neașteptată procedere a declarat scurt, că n'are cunoștință ca imnul regelui să fi fost interzis în Ungaria. Dacă însă sentimentele cetățenilor maghiari se vatămă prin cântarea acestui imn, el primarul va împărtăși aceasta dirigentului muzicei orășenești. Nu se poate cere însă de la primar, ca să supună unei censuri fiecare program al muzicei orășenești.

Halász n'a luat la cunoștință răspunsul și voind să motiveze refusul său, a pronunțat între altele și cuvintele »még is hunczut a német«. Atunci deodată a erupt o indignare cum poate nu s'a mai văzut de mulți ani în adunarea comunală. Strigări de »pfui«, »pfui«! copleșiau cu totul glasul profesorului Halász. Mai multe minute a durat această protestare plină de indignare.

După ce cu greu s'a făcut liniște, profesorul Halász a declarat, că a voit numai să zică, ce ar fi fost dacă cântarea imnului împărătesc ar fi fost întâmpinată de unguri cu cântarea »Még is hunczut a német! Așa s'a purtat în adunarea vechiului oraș de cultură al Brașovului, un reprezentant tipic al culturei moderne maghiare. Halal de o astfel de cultură!

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 31 Ianuarie. După cum se știe tratativele în vederea încheierei unei convenții comerciale cu România urma să înceapă imediat după încetarea tratativelor cu Serbia. „Algemeine Zeitung" află acum din Budapesta din loc bine informat, că în Ungaria nu se discută numai chestia dacă e acum timpul nemerit pentru începerea tratativelor cu România, ci și dacă aceste tratative trebuesc admise cât timp o convenție cu România pare problematică. Se crede în genere că în actualele împrejurări, o acțiune în vederea încheierei unei convenții cu România nu trebue începută.

Berlin. 31 Ian. Se anunță din Essen că un funcționar dela fabrica de tunuri Krupp a fost arestat pentru că a trădat secrete militare. E vorba de niște desemne pentru tunurile italienești, pe cari funcționarul le-ar fi vândut.

Diverse.

Femeea turcească modernă. Nimic n'a fost într'atâta influințat în Turcia de către cultura europeană, ca felul de traiu al femeilor. Această influință e cu atât mai de mirat, întrucât Coranul oprește cu rigurozitate pe femei dela orice reformă; ea însă se poate observa peste tot, în viața socială, în familie și intimitățile ei. Viața tradițională de harem, natural, încă n'a fost atinsă de aerul mai liber, dar cu toate astea viața e și aici mai deschisă și nu așa monotonă ca în trecut. Curentul puternic cultural, care a spart zidul învechit al tradițiunilor turcești, a arătat și femei ideale noue și scos-o din viața nimicitoare a vieții de harem. Această emancipare femenină s'a strecurat neobservată și a cucerit mult teren la femeile turcești. Bărbații au fost așa de ocupați cu chestiile politice sau exterioare, încât abia s'au putut ocupa de starea sufletească a femeilor. Acum când lucrurile sunt încheiate, liberalii salută cu bucurie schimbarea, după fanaticii ortodoxi nu se poate în destul condamna mișcarea femenină. Durere, însă că acești fanatici religioși sunt în majoritate și la ei aparțin cei mai mulți bărbați cu oficiu de stat. S'a început răsboiu amarnic între femeile emancipate și între partidul fanatic turcesc.

Partidul se ține strâns de tradițiunile stricte ale antecesorilor, femeile cu tot atâta putere luptă și pretind dreptul culturei apusene. Influința apusului se vede și pe exteriorul lor, dacă le asemănăm cu femeia de acum 15 ani. Vălul la multe a dispărut, la cine a rămas, acesta e așa de transparent, încât se poate vedea și coloarea părului. Hainele de regulă să pregătesc după modă europeană, întrebuințându-se adese-ori corset pentru a arăta trupul mai delicat și subțirel. O altă schimbare însemnată în viața femeei turce este atingerea și convenirea mai liberă cu bărbații. De multe ori se poate vedea dama distinză în societatea bărbaților, la preumblare sau pe stradă. Educația fetelor e și acum foarte defectuoasă. Școală superioară sau alt institut de felul acesta nu e în Turcia. Instrucția elementară o primesc fetițele împreună cu copiii.

Indată ce fetița a împlinit 15 ani pășește în șirul celor mari și nu mai învață. In timpul din urmă însă s'au observat înaintări și pe terenul acesta, întru cât și dacă Turcia nu are școale superioare de fete — oamenii cu stare țin pe lângă tinerile fetițe instructoare europene. E de admirat cu ce ușurință învață femeea turcă limbile europene. Limbile franceză, engleză, germană le vorbesc tot așa de fluent, ca și limba lor maternă. Iubesc mult muzica și adoară arta în general. In toate tradează o abilitate distinsă. Fata lui Nuri-Beij, a primului secretar la ministerul de externe, e poetă cunoscută. In literatura femeilor turce nu lipsește nici opera serioasă științifică, față de care încă dovedesc atragere.

Biblioteca musicală: Note pentru voce și piano.

Inlâiu Maiu romanță pentru voce și pian de *G. Fl. Freșmereanu*, dedicată d-nei Elena Dr. I. Mețianu. Prețul 1 cor. (Lei 1·20) plus 10 bani porto.

Imn festiv și *Hora dela Plevna* coruri mixte de *G. Fl. Preșmereanu*. Prețul 1 cor. plus porto 10 bani.

Bibliografie.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. ***Strajanu.*** Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. *Mureșianu.* Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvînt în cuvînt și e însoțită de analisa tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acuma a utilisa traduceri streine, de sigur se vor bucura de acéstă carte.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

naționale din toate părțile locuite de Români, ce se succed, și se întretaie cu o neregularitate ce dă un farmec deosebit, fac să răsară din Rapsodie firea poporului nostru.

Pe cât de frumoasă, pe atât de grea de executat, Rapsodia i-a sfârșit cu »*Ciocârlia*" motivul atât de vioiu și neîntrecut ca originalitate ritmică, care deșteaptă un viu entuziasm în inimile tuturor străinilor.

De pe coarda *mi* a violinelor prime, ies cu expansivitate note calde și de o repeziciune uimitoare, iar armonia celorlalte instrumente aruncă pe motivul principal lumini atât de vii, încât înainte de a se termina, ovațiile isbucnesc din piepturile celor fermecați, a căror expansiune trebue pare-că împărtășită.

Aplauzele și rechemările nu se mai termină, și măestrul Dinicu îi oferă lui Enescu din partea orchestrei ministerului un elegant condeiu de aur; iar noi cu modestă voce îi zicem: »Scrie încă mult, măiestre! Intrupând frumosul cu mintea-ți genială, poartă în lumea întreagă comorile sufletului poporului român, al cărui fiu ales și glorie ești și vei fi, ocazionându-ne și nouă în admirațiunea concepțiilor tale clipe de rară, curată și înaltă bucurie sufletească.«

București, 18 Ianuarie v. 1908.

Nicolae Străjan.

„TÂRNĂVEANA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Sighişoara. — **takarék- és hitelintézet részvénytársaság Segesvár.**

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „TÂRNĂVEANA“ să învită la a

III-a adunare generală ordinară

care se va ţinea în Sighişoara (Segesvár) la 27 Februarie 1908 st. n. la 2 oare p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcţiunii şi comitetului de supraveghiere, bilanţul anului 1907, propunerea direcţiunii referitoare la împărţirea profitului şi decisiune asupra acesteia;
2. Modificarea stututelor peste tot;
3. Alegerea direcţiunii pe un period de 3 ani;
4. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere cu mandat de un an.

Sighişoara, la 21 Ianuarie 1908

Direcţiunea.

N.B. Domnii acţionari cari voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi în sensul §-lui 29 din statute a-şi depune la cassa institutului acţiile eventual documentele de plenipotenţă cel mult până în 26 Februarie 1908. st. n.

Meghivó.

A „TÂRNĂVEANA“ takarék- és hitelintézet r. t. részvényesei ezenel meghivatnak az intézet helyiségében 1908 február 27-én d. u. 2 orakor megtartandó

III. rendes közgyülésre.

Tárgysorozat:

1. Az Igazgatóság és felügyelö bizottság évi jelentése, az 1907 évi mérleg, az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztása vonatkozó javaslata és erre vonatkozó határozat;
2. Az alapszabáljok modositása általában;
3. Az igazgatóság megválasztása 3 évi idötartamra;
4. A felügyelö bizottság egy tagjának megválasztása 1 évi idötartamra.

Segesvár, 1908 január 21-én.

Az igazgatóság.

Iegyzet: Azon t. részvényesek, a kik a közgyülésre személyesen vagy meghatalmazott által részt venni ohajtanak, az alapszabály 29. § értelmében kéretnek részvényeiket esetleg meghatalmazásukat legkésöbb 1908 február 26-ig az intézet penztáránál letetbe helyezni.

Contul Bilanţ. — Mérleg számla.

	ACTIVA: — VAGYON:	Cor.	fil		PASIVA: — TEHER:	Cor.	fil
1	Cassa în numărar — Készpénz készlet	8747	43	1	Capital de acţii — Részvény tőke .	200000	—
2	Capital de acţii nevărsat — Be nem folyt részvénytőke	55380	—	2	Fond de reservă — Tartalékalap 4432·11		
3	Cambii de bancă — Bankszerü váltók . . . . 309383.—			3	„ special de rezervă — Külön tartalék alap . . . 168·28		
4	Cambii cu acoperire hipotecară — Jelzálogos váltók 212473·—	521856	—	4	„ de pens. — Nyugdij alap 315·21		
				5	„ cultural — Müvelödési alap 124·87	5040	47
5	Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök . 140391·—			6	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	251511	46
6	Imprumuturi pe oblig. cu cav. — Kötvény kölcsönök kezeség mellett . . 27348·—	167739	—	7	Reescont — Visszleszámitolás . . .	284679	—
				8	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	69	12
				9	Creditori — Hitelezök	4111	44
7	Mobiliar — Berendezés.	2422	—	10	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	11627	56
8	Cvote la „Solidaritatea“ — „Solidaritatea“ részjegyek . . .	2000	—		Profit curat — Tiszta nyereség . . .	9182	38
9	Debitori — Adósok	3249	—				
10	Interese anticipative la reescont — Előlegezett visszleszámitolási kamatok	4828	—				
		766221	43			766221	43

Contul Profit şi Pierdere. — Nyereség és veszteség számla.

DEBIT: — TARTOZIK:		Cor.	fil	CREDIT: — KÖVETEL:	Cor.	fil
Interese — Kamatok:				Interese — Kamatok:		
după depuneri — betétek után	12546·62			de escont — leszámitolási kamat .	5050	57
„ capit. inc. din em. II — A II kibocsátásból befolyt töke után	2158 89			„ cambii hipotecare — jelzálogos váltók után.	12350	99
4% fondului de reservă — a tartalék alapnak	176 94	14882	45	„ imprum. hipotecare — jelzálogos kölcsönök után	10862	75
Salare — Fizetések	4800·—			„ imprum pe oblig. cu cav. — Kötvény kölcsönök után	2482	04
Marce de prezenţă pro 1906 – 1907 — Jelenléti dijak 1906—1907 évre . .	648·—			„ Co curent — Folyó számla kamat	229	09
Spese — Költségek	940.56			Proviziuni — Jutalékok	3208	11
Spese de fondare — Alapitási költségek	222·—			Competinţă de scris — Jrás dijak .	709	71
Chirie — Házbér	786·66					
Porto — Postabér	108·82					
Competinţă de timbru — Bélyegilleték	29·56	7535	60			
Dare directă — Egyenes adó	1168·54					
10% după int. depunerilor — 10% betéti kamatok után	1254·67	2423	21			
Amortizări — Leirások		869	62			
Profit curat — Tiszta nyereség . . .		9182	38			
		34893	26		34893	26

Sighişoara, la 31 Decemvre 1907. — Segesvár, 1907 december hó 31-én.

Dr. Cornea m. p., director esec. — vezérigazgató. *Ioan Varga* m. p., comptabil — könyvelö.

Direcţiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Muntean m. p., preşed. — elnök. *Nicolae Dobre* m. p., *Chirion Muntean* m. p., *Nicolae Manta* m. p., *Mihailă Gavrilă* m. p.,

S'a revăzut şi aflat în conzonanţă cu cărţile principale şi auxiliare purtate în bună regulă.
Megvizsgáltatott és a szabályszerüen vezetett fö- és segédkönyvekkel egybehangzónak találtatott.
Sighişoara la 21 Ianuarie 1908.

Comitetul de supraveghiare: — A felügyelö bizottság:

Ioan Dan m. p., *Ioan Herţiogă* m. p., *Nicolae Belu* m. p., *Mihail Ittu* m. p., *Ioan Vătăşan* m. p., revizor expert — szakvizsgáló — al „Solidarităţii“.



Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 31 Ianuarie 1908

Mesura séu cuantatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	d.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	24	—
„	Grâu mijlociu . . .	23	—
„	Grâu mai slab . . .	22	—
„	Grâu amestecat , .	19	—
„	Sĕcară frumósă. . .	16	—
„	Sĕcară mijlocià. . .	16	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	7	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	10	—
„	Mazăre.	12	—
„	Linte	34	—
„	Fasole	11	—
„	Sĕmênţă de in . . .	20	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	12	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	12
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—